

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 168/2021-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou SLÚKA a partneri, s. r. o., Hviezdoslavova 41, Spišská Nová Ves, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Martin Slúka, proti uzneseniam Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k. 11 C 251/2014-266 zo 6. augusta 2020 a č. k. 11 C 251/2014-319 z 3. novembra 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 11. januára 2021 a doplnenou podaním doručeným ústavnému súdu 14. januára 2021 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami Okresného súdu Spišská Nová Ves (ďalej len „okresný súd“) č. k. 11 C 251/2014-266 zo 6. augusta 2020 (ďalej aj „napadnuté uznesenie vydané vyšším súdnym úradníkom“) a č. k. 11 C 251/2014-319 z 3. novembra 2020 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“, spolu „napadnuté uznesenia“).

2. Z ústavnej sťažnosti a napadnutých uznesení okresného súdu vyplýva, že v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 11 C 251/2014 sa sťažovateľ v procesnom postavení žalobcu domáhal proti Slovenskej republike, za ktorú konalo Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaná“), zaplata sumy 17 292 eur s príslušenstvom. Okresný súd (v poradí druhým) rozsudkom č. k. 11 C 251/2014-120 z 27. apríla 2017 zaviazal žalovanú zaplatiť sťažovateľovi sumu 17 292 eur s prísl. a priznal mu nárok na plnú náhradu trov konania. Na základe odvolania žalovanej Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom

č. k. 9 Co 263/2017 z 18. apríla 2018 zmenil rozsudok okresného súdu z 27. apríla 2017 tak, že žalovanej uložil povinnosť zaplatiť sťažovateľovi sumu 15 850 eur, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a sťažovateľovi priznal proti žalovanej nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 84 %. O dovolaní žalovanej proti predmetnému rozsudku krajského súdu rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením č. k. 1 Cdo 202/2018 z 29. apríla 2020, ktorým dovolanie odmietol a sťažovateľovi priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

3. Napadnutým uznesením zo 6. augusta 2020 vydaným vyšším súdnym úradníkom bola žalovaná zaviazaná nahradiť sťažovateľovi na účet jeho právneho zástupcu (prvým výrokom) trovy prvoinštančného a odvolacieho konania v sume 3 569,06 eur a (druhým výrokom) trovy dovolacieho konania v sume 415,38 eur.

4. Proti predmetnému uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podal sťažovateľ sťažnosť, v ktorej namietal nepriznanie náhrady trov za úkony (predžalobná výzva, porady s advokátom, právny rozbor, písomné podania, nahliadnutie do spisu a vyjadrenia k odvolaniu a dovolaniu žalovanej), pričom tvrdil, že účelnosť predmetných úkonov bola okresným súdom posúdená v rozpore s § 251 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

5. Sudca okresného súdu napadnutým uznesením zmenil podľa § 250 ods. 2 CSP uznesenie vyššieho súdneho úradníka zo 6. augusta 2020 v prvom výroku tak, že žalovanej uložil povinnosť nahradiť sťažovateľovi na účet jeho právneho zástupcu trovy prvoinštančného a odvolacieho konania spolu v sume 3 916,80 eur, sťažnosť proti druhému výroku uznesenia vyššieho súdneho úradníka podľa § 250 ods. 1 CSP zamietol a rozhodol, že žiadna zo sporových strán nemá nárok na náhradu trov sťažnostného konania.

5.1 V odôvodnení napadnutého uznesenia sudca okresného súdu uznal dôvodnosť podanej sťažnosti, pokiaľ ide o nepriznanie náhrady trov konania za úkon – predžalobnú výzvu, ktorý nebol v dôsledku opomenutia okresného súdu zohľadnený, preto sťažovateľovi priznal odmenu za tento úkon právnej služby. Vo vzťahu k nepriznanej náhrade trov konania za ostatné sťažovateľom uplatnené úkony právnej služby sa sudca okresného súdu v celom rozsahu stotožnil s rozhodnutím vyššieho súdneho úradníka, ktorý tieto úkony vyhodnotil ako neúčelné. K namietanému nepriznaniu odmeny za viaceré porady s klientom a právny rozbor veci okresný súd konštatoval, že v rámci prevzatia a prípravy zastúpenia je podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) zahrnutá aj prvá porada s klientom a ďalšie porady sú účelné iba v prípade mimoriadnych okolností, ktoré vyvolajú potrebu konzultácie advokáta s klientom. Ak napriek tomu sťažovateľ požadoval porady so svojím advokátom, a tiež právny rozbor veci, je podľa názoru okresného súdu povinný sám znášať náklady za tieto vykonané úkony. Sudca okresného súdu sa ďalej stotožnil aj s nepriznaním odmeny za úkon – nahliadnutie do spisu, ktorý považoval za procesné oprávnenie strany sporu, a tiež nepriznaním odmeny za úkon – podanie z 2. marca 2015, ktoré bolo len návrhom na doplnenie dokazovania. Rovnaký názor ako vyšší súdny úradník zaujal sudca aj vo vzťahu k nepriznaniu odmeny za úkony – vyjadrenie zo 16. apríla 2018, pretože na jeho predloženie nebol sťažovateľ okresným súdom vyzvaný, a vyjadrenia z 5. novembra 2018 a 4. januára 2018 uskutočnené v rámci dovolacieho konania, ktorými sťažovateľ len opakovane dopĺňal svoje pôvodné vyjadrenie.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Proti napadnutým uzneseniam okresného súdu podal sťažovateľ ústavnú sťažnosť, v ktorej namieta, že nepriznaním náhrady trov konania za „riadne zrealizované a uplatnené“ úkony právnej služby došlo k porušeniu jeho práv označených v bode 1. Napadnuté uznesenia okresného súdu sú podľa sťažovateľa vo vzťahu k nepriznaniu odmeny za úkony právnej služby nedostatočne odôvodnené, pričom kritérium účelnosti uplatnených trov konania bolo okresným súdom posúdené v rozpore so zmyslom a účelom § 251 CSP. Sťažovateľ v ďalšej časti ústavnej sťažnosti vyjadruje nesúhlas s nepriznaním náhrady trov konania za jednotlivé uplatnené úkony právnej služby (porady s advokátom, právny rozbor vecí, nahliadnutie do spisu, doplnujúce vyjadrenia uskutočnené v priebehu dovolacieho konania z 5. novembra 2018 a 4. januára 2019), pričom podrobne zdôvodňuje svoje výhrady k ich vyhodnoteniu okresným súdom ako neúčelných.

7. Na základe uvedeného sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd po jej prijatí na ďalšie konanie nálezom vyslovil, že napadnutými uzneseniami okresného súdu boli porušené jeho práva označené v bode 1, napadnuté uznesenia v časti nepriznania náhrady trov konania za uplatnené úkony právnej služby zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a priznal sťažovateľovi náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými uzneseniami okresného súdu, ktorý mu bez dostatočného odôvodnenia nepriznal odmenu za niektoré uplatnené úkony právnej služby, a preto napadnuté uznesenia podľa jeho názoru vykazujú znaky svojvôle.

III.1. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením okresného súdu vydaným vyšším súdnym úradníkom:

9. V súvislosti s namietaným porušením označených práv uznesením okresného súdu vydaným vyšším súdnym úradníkom ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc preskúmať napadnuté rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka, keďže ho už meritórne preskúmal na základe podanej sťažnosti okresný súd (sudca), ktorý bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť ochranu právam sťažovateľa.

10. Z uvedeného dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu vyššieho súdneho úradníka a namietajúcej porušenie označených práv odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením okresného súdu:

11. Ústavný súd, zohľadňujúc sťažnostné námietky smerujúce proti rozhodnutiu všeobecného súdu o výške náhrady trov konania, považuje v prvom rade za žiaduce poukázať na svoju ustálenú

judikatúru, v ktorej opakovane pripomína, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi je zásadne výsadou týchto súdov, pri ktorej sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania (IV. ÚS 248/2008, III. ÚS 125/2010, I. ÚS 134/2016). Ústavný súd sa k problematike trov konania stavia nanajvýš rezervovane, podrobuje ju obmedzenému ústavnoprávnemu prieskumu, pričom k zrušeniu napádaného výroku o trovách konania pristupuje skutočne iba výnimočne. Tento prístup vychádza z názoru, že rozhodnutie o trovách konania má vo vzťahu k veci samej jednoznačne akcesorickú povahu a samo osebe väčšinou nedosahuje takú intenzitu, ktorá je spôsobilá porušiť základné práva a slobody, akokoľvek sa môže účastníka konania citeľne dotknúť. To však ale neznamená, že rozhodnutiami o trovách konania nemôže dôjsť k porušeniu práv sťažovateľa. Otázka náhrady trov konania môže nadobudnúť ústavnoprávnu dimenziu v prípade takého postupu všeobecného súdu, ktorý je založený na celkom zjavne nesprávnej interpretácii a aplikácii príslušných ustanovení zákona upravujúcich náhradu trov konania, v ktorom sú obsiahnuté črty svojvôle, a taktiež v prípade, ak je odôvodnenie súdneho rozhodnutia vo vzťahu k výroku o náhrade trov konania celkom nedostatočné, t. j. nepreskúmateľné (obdobne napr. IV. ÚS 348/2011, IV. ÚS 341/2012, II. ÚS 837/2015).

12. V zmysle uvedeného sa ústavný zamerá na posúdenie, či sa okresný súd adekvátne a preskúmateľne vysporiadal s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa, ktorú uplatňoval v podanej sťažnosti a či otázka posúdenia účelnosti celkových trov konania okresným súdom nevykazuje extrémne vybočenie z pravidiel upravujúcich rozhodovanie o trovách konania. Je pritom zrejmé, že účelnosť vynaložených výdavkov je podmienkou ich zaradenia pod legálnu definíciu trov konania a následne priznania ich náhrady, pričom táto podmienka je v zákone explicitne vyjadrená (§ 251 CSP). Základným východiskom je, že ide o všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva. Všeobecnému súdu preto prináleží hodnotiť kritérium pre ich priznanie ich účelnosť, resp. nevyhnutnosť. Táto otázka je vecou úvahy (diskrécie) súdu, ktorá však musí byť vždy primerane odôvodnená.

13. Po dôkladnom preskúmaní napadnutého uznesenia nadväzujúceho na rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka o výške priznanej náhrady trov konania ústavný súd konštatuje, že okresný súd sa v prípade sťažovateľa nedopustil porušenia práva na spravodlivé súdne konanie či svojoľnej aplikácie a interpretácie zákona. V tejto súvislosti ústavný súd zároveň zdôrazňuje, že z jeho postavenia (čl. 124 ústavy) mu neprislúcha posudzovať zákonnosť a už vôbec nie správnosť napadnutého uznesenia, ale len jeho súladnosť s ústavnými princípmi spravodlivého súdneho konania.

14. Okresný súd v danom prípade riadne aplikoval a interpretoval príslušné ustanovenia CSP ako aj ustanovenia vyhlášky, pričom dostatočne a zrozumiteľne reagoval na všetky námietky sťažovateľa obsiahnuté v jeho sťažnosti podanej proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka. Ústavný súd zastáva názor, že okresný súd v napadnutom uznesení vyčerpávajúcim spôsobom vysvetlil z akých dôvodov sa stotožnil s rozhodnutím vyššieho súdneho úradníka o neúčelnosti sťažovateľom rozporovaných úkonov právnej služby vyúsťujúcim do nepriznania náhrady trov za tieto úkony, pričom sa podrobne vyjadril a uviedol dôvody nepriznania náhrady za každý jednotlivý úkon právnej služby osobitne (bod 12 napadnutého uznesenia). V rámci rozhodovania o nepriznaní náhrady trov konania za sporné úkony právnej služby okresný súd uplatnil práve zákonom daný priestor na posúdenie kritéria účelnosti a nevyhnutnosti trov konania podľa § 251

CSP a tieto svoje úvahy v napadnutom uznesení primerane a presvedčivo odôvodnil. Neobstojí preto tvrdenie sťažovateľa, že okresný súd pri rozhodovaní o účelnosti ním uplatnených trov interpretoval § 251 CSP „svojvoľne“ a svoje rozhodnutie o sťažnosti nedostatočne odôvodnil.

15. Pokiaľ sťažovateľ v rámci ústavnej sťažnosti argumentoval opodstatnenosťou sporných úkonov právnej služby (viaceré porady s klientom, právny rozbor, nahliadnutie do spisu a špecifické podania uskutočnené v rámci prvoinštančného a dovolacieho konania), za ktoré mu okresný súd nepriznal odmenu, čím sa snažil preukázať, že i za tieto úkony mu v dôsledku ich účelnosti patrí odmena, ústavný súd uvádza, že dôvodnosť nepriznania náhrady trov konania za jednotlivé úkony právnej služby mu neprináleží hodnotiť, pretože stanovenie konkrétnej výšky trov konania je otázkou interpretácie tzv. podústavného práva, do ktorej ústavnému súdu bez všetkého neprislúcha vstupovať. Ako už bolo totiž načrtnuté, právomoc ústavného súdu nenahrádza postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužíva sa na skúmanie namietanej vecnej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom (obdobne I. ÚS 259/2020).

16. K tomu ústavný súd dodáva, že nepriznanie náhrady trov konania podľa predstáv sťažovateľa, teda nie vo výške ním vyčíslenej, nezakladá nezakonnosť rozhodnutia, nie to ešte jeho neústavnosť, ak okresný súd po dôslednom posúdení jednotlivých uplatnených úkonov právnej služby svoj záver o (ne)priznaní náhrady za ne premietne do odôvodnenia svojho rozhodnutia, čo bol aj tento prípad. Ústavný súd tak uzatvára, že okresný súd rozhodol vo veci sumy náhrady trov v intenciách právnych predpisov spôsobom, ktorý nesignalizuje žiaden závažný exces a ani zásah do namietaných práv sťažovateľa.

17. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že nezistil možnosť porušenia označených práv sťažovateľa napadnutým uznesením okresného súdu, preto v tejto časti ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

18. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. apríla 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu